

วิกฤตเศรษฐกิจจากไวรัสโควิด-19...เจ็บนานต้องอดทนก้าวผ่านไปให้ได้

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันศุกร์ที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2563

วิกฤตเศรษฐกิจถดถอยที่เกิดขึ้นในปีพ.ศ.2563 ต่างไปจากวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้งที่เกิดเมื่อยี่สิบกว่าปี ครั้งนั้นเป็นผลจากการลดค่าเงินบาท ภาคส่วนเศรษฐกิจที่กระทบเป็นลำดับต้น ๆ คือธุรกิจที่กู้เงินนอกเริ่มจากสถาบันการเงินที่กู้เงินตราต่างประเทศดอกเบี้ยต่ำ ๆ มาปล่อยสินเชื่อดอกเบี้ยสูงกำไรมาก ๆ การให้สินเชื่อแบบง่าย ๆ ทำให้ธุรกิจอุตสาหกรรมต่างกู้เงินในรูปของเงินเหรียญสหรัฐเข้ามาขยายธุรกิจกันเป็นว่าเล่นแค่ข้ามคืนค่าของเงินหายไปครึ่งหนึ่งแบงก์ต่าง ๆ ทำท่าไปไม่รอดทำให้ประชาชนแห่กันมาถอนเงินจนที่สุดต้องปิดตัวไปเป็นจำนวนมาก สถาบันการเงินใหญ่ ๆ ต้องเปลี่ยนโครงสร้างให้ต่างชาติเข้ามาถือหุ้นใหญ่ วิกฤตเศรษฐกิจไทยที่เกิดขึ้นในปัจจุบันต่างออกไปจากครั้งนั้น เพราะมีภูมิคุ้มกันจากบทเรียนที่ผ่านมา โครงสร้างของสถาบันการเงินยังแข็งแกร่งมีเงินสำรองไว้มากพอทั้งกรณีจากหนี้เสียทำให้มีความเชื่อมั่นตัวเลขเงินฝากยังสูงทำให้มีสภาพคล่องส่วนเกินสูงแถมการกู้เงินของไทยส่วนใหญ่เป็นเงินบาทรวมถึงทุนสำรองระหว่างประเทศอยู่ในเกณฑ์สูงติดลำดับ 12 ของโลกรองนี้เป็นจุดแข็งของไทย

ที่กล่าวเป็นด้านบวกของเศรษฐกิจไทยแต่ในเศรษฐกิจระดับจุลภาคลงไปจนถึงชาวบ้านรอบนี้ต้องยอมรับว่าหนักหนาสาหัส เนื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาไปทั่วโลกขณะนี้ตัวเลขผู้ติดเชื้อสะสมเกิน 24.2 ล้านคน ผู้เสียชีวิตทั่วโลกมากกว่า 8.26 แสนคน ของไทยต้องยอมรับว่า “ศบค.” (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย) และทีมแพทย์ดีมากเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จผ่านพ้นจากการแพร่ระบาดติดเป็นอันดับ 4 ของโลก ที่กล่าวมาเป็นเรื่องหนึ่งแต่ด้านเศรษฐกิจของไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศในระดับที่สูงมากการฟื้นตัวจึงไม่ได้มาจากการขับเคลื่อนในประเทศตราบดีที่โลกยังไม่สามารถยุติการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ก็ยังไม่สามารถเริ่มต้นนับหนึ่งได้

ผลกระทบที่ชัดเจนใกล้ตัวประชาชนคือความไม่แน่นอนของการจ้างงานถึงแม้หลังการคลายล็อกแรงงานที่ตกรงานไปก่อนหน้านี้ไม่ต่ำกว่า 8 ล้านคน ส่วนใหญ่จะสามารถกลับเข้าทำงานแต่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคท่องเที่ยวกำลังเผชิญมรสุมครั้งใหญ่ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคมที่ผ่านมา โรงแรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องปิดตัวไปจำนวนมากที่ยังทนอยู่ล้วนขาดสภาพคล่องยกเว้นเงินหนาจริง ๆ ถึงแม้โครงการส่งเสริมท่องเที่ยวภายในประเทศยังมีข้อจำกัดเรื่องวันเดินทางส่วนใหญ่จะเป็นวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดยาวส่วนวันธรรมดาเจียบ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยหลักคือเงินในกระเป๋าของประชาชนมีจำกัดและยังมีข้อกังวลรายได้ในอนาคต ตลอดจนความเชื่อมั่นในด้านสุขภาพส่วนหนึ่งไม่เที่ยวไกลเพื่อหลีกเลี่ยงการขึ้นเครื่องบิน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยรวมไปถึงร้านอาหาร สายการบินต่าง ๆ ยังคงมีดมนเพราะไม่รู้ว่าจะต่างชาติจะกลับเมื่อใด

ด้านค่าปลีกเป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่ใกล้ตัวจากข้อมูลของผู้ประกอบการกล่าวว่าถึงแม้เศรษฐกิจของไทยจะคลายล็อกไปหมดแล้วแต่กำลังซื้อไม่เหมือนเดิม สะท้อนจากตัวเลขการบริโภคเอกชนเดือนที่ผ่านมายังชะลอตัวสูงถึงติดลบร้อยละ 6.6 เงินเฟ้อยังติดลบแม้แต่ของอุปโภค-บริโภคที่จำเป็นยอดขายก็ยังต่ำทำให้ห้างใหญ่ ๆ ในช่วงนี้ต่าง

ออกแคมเปญปรับกลยุทธ์เพิ่มยอดขาย ตัวเลขของอุตสาหกรรมขายปลีกด้านมิถุนายนซึ่มหนักเพราะหดตัวร้อยละ 9.8 เหตุผลสำคัญที่ภาครัฐจะต้องเข้าใจคือยังมีคนตกค้างไม่สามารถหางานได้อีกไม่น้อยกว่า 3 ล้านคนส่วนใหญ่กลับไปชนบททำให้กำลังซื้อหายไปไม่ต่ำกว่าเดือนละ 3.6 หมื่นล้านบาท จำนวนแรงงานที่ถูกลดเงินเดือนแค่จากสถานประกอบการที่มากขึ้นทะเบียนหยุดงานชั่วคราวตามมาตรา 75 เดือนกรกฎาคมมีถึง 3,985 กิจการเป็นจำนวนแรงงาน 8.026 แสนคนยังไม่รวมแรงงานประกันสังคม (มาตรา 33) จำนวน 9.1 แสนคนซึ่งขอเยียวยาเงินช่วยเหลือการว่างงานจากเหตุสุ่ววิสัยซึ่งโครงการปิดไปแล้วแต่ยังไม่มีการสำรวจว่าแรงงานเหล่านี้ยังมีการจ้างงานหรือเลิกจ้างไปจำนวนมากน้อยเพียงใด ที่กล่าวมานี้สะท้อนให้เห็นถึงกำลังซื้อที่หายไปอีกทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเฉลี่ยเดือนละ 3.3 ล้านคนหายไป 100% ทำให้ผู้คนระมัดระวังรัดเข็มขัดการใช้จ่าย

กลับมาดูภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีแรงงานประมาณ 6 ล้านคนหลังการคลายล็อกทำให้ตัวเลขการผลิตเริ่มกลับมาแต่ระดับดัชนีเชื่อมั่นถึงแม้จะมีการปรับเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ ดัชนีชีวิตของภาคอุตสาหกรรมคือกำลังการผลิตที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ อีกทั้งตัวเลขการส่งออกในเชิงปริมาณยังหดตัวสูงขณะที่อุตสาหกรรมส่งออก 2 ใน 3 มูลค่าการส่งออกยังหดตัวต่อเนื่องมา 18 เดือนถึงแม้เดือนกรกฎาคมที่กระทรวงพาณิชย์ดีใจว่าฟื้นแล้วแต่ตัวเลขส่งออกยังหดตัวร้อยละ 11.37 แต่ก็ถือว่ามึสัญญาณที่ดีดัชนีที่แสดงถึงเศรษฐกิจของไทยที่ชัดเจนคือตัวเลขการนำเข้าสินค้าทุนประเภทเครื่องจักรยังหดตัวรุนแรงต่อเนื่องมาอย่างน้อย 4 เดือน เดือนกรกฎาคมหดตัวถึงร้อยละ 25 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนใหม่ระยะสั้นยังไม่มา ขณะเดียวกันดัชนีนำเข้าวัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยในการผลิตทั้งเพื่อส่งออกและขายในประเทศหดตัวอย่างน้อย 4 เดือน ช่วงเดือนที่ผ่านมาหดตัวถึงร้อยละ 24 บ่งชี้ว่าการบริโภคและตัวเลขการส่งออกจะยังไม่กลับคืนมา

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เพื่อให้เห็นว่าปัญหาของเศรษฐกิจหดตัวได้ยกระดับไปถึงวิกฤตเศรษฐกิจไม่ว่าจะพิจารณาในแง่จีดีพีที่หดตัวรวมถึงดัชนีชีวิตเศรษฐกิจภาคเอกชนล้วนถดถอย สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของความอยู่รอดของธุรกิจต่าง ๆ ที่อุมแรงงานไว้จำนวนมากทำให้ตลาดแรงงานมีความเสี่ยง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกระทรวงแรงงานจะต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าใช้ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการจ้างงานและอัตราการว่างงานซึ่งยังเป็นข้อกังขาว่าสะท้อนความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด การได้ข้อมูลที่เพี้ยนย่อมทำให้การแก้ปัญหาไม่ตรงจุดอย่าใช้มาตรการเลื่อนลอยให้ดูตัวอย่างทีมเศรษฐกิจชุดเดิมทำมา 5-6 ปีนำพาเศรษฐกิจมาอยู่ถึงตรงนี้อ่าให้ประวัติศาสตร์ซ้ำรอยเพราะคนที่รับเคราะห์คือประชาชนตลอดจนนายจ้างและแรงงานรวมถึงครอบครัวของเขาทั้งหลาย

ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้หนักหนามากในรอบศตวรรษเป็นโจทย์ยากท้าทายทีมงานเศรษฐกิจที่ต้องเป็นมืออาชีพ ทำงานเป็นทีม ต้องเตรียมกระสุนในรูปของงบประมาณให้เพียงพอเพื่ออัดฉีดทั้งการเยียวยาและกระตุ้นเศรษฐกิจและการจ้างงานไปพร้อมกัน การฟื้นตัวอย่าคิดว่าจะจบได้ง่าย ๆ ยังอีกยาวไม่น้อยกว่า 2 ปีไม่ใช่เรื่องที่จะผันหวานเพื่อเจ้าหรือทำงานแบบการเมืองอยู่ไปวัน ๆ นะครับ

(สนใจรายละเอียดเพิ่มเติมดูได้ทางเว็บไซต์ www.tanitsorat.com หรือ www.facebook.com/tanit.sorat)